Vinařský věstník

6
2022

Obsah:

Z domova 2
Ze zahraničí 5

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Příjem žádostí dotačního titulu "Investice" (v rámci SOT s vínem) pro období 2022/2023

V Praze dne 1. června 2022 – Vážení žadatelé, od dnešního dne, tzn. 1. června 2022, je spuštěn příjem žádostí dotačního titulu "Investice" (v rámci SOT s vínem) pro období 2022/2023.

Příjem žádostí pro toto období bude ukončen dne 31. 8. 2022.

Bližší informace jsou k dispozici na odkazu https://www.szif.cz/cs/investice (www.szif.cz → SZIF poskytuje → Společná organizace trhu → Rostlinná výroba → Víno/Vinice → Investice).

Vypracovalo: Oddělení metodiky vybraných opatření PRV a SOT s vínem

ZDROJ: STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond 150 mil. Kč má na nový program „Podpora nákupu půdy“. Program byl spuštěn 1. června. Celé znění pravidel a další informace klienti naleznou na internetových stránkách společnosti.

ZDROJ: ZPRÁVY Z MZE, ČERVEN 2022

Česko se připravuje na převzetí předsednictví v Radě Evropské Unie, český ministr zemědělství podpořil nastavení cílů pro redukci pesticidů na základě národních specifik a odmítl plošnou podporu značení výživových hodnot potravin systémem Nutri-Score

Česká republika převezme od 01/07/2022 předsednictví v Radě EU, které bude předsedat do konce roku 2022. Česko bude potom vystřídáno Švédskem v první polovině roku 2023 a Španělskem v druhé polovině roku 2023. Český ministr zemědělství Zdeněk Nekula v uplynulém týdnu komentoval některá z témat, která budou během českého předsednictví projednávána. Jedním z témat bude revize směrnice o udržitelném používání pesticidů (Komise předloží návrhy v druhé polovině června 2022), cílem Evropské komise je redukce objemu používaných pesticidů a rizik s jejich používáním spojených o polovinu do konce roku 2030. Podle Nekuly by ale bylo vhodnější přejít od obecného přístupu stran redukčního cíle (50 %) k diferencovanějšímu přístupu, který by lépe reflektoval rozdílné výchozí pozice jednotlivých členských států EU. Nekula v tomto kontextu zdůraznil, že zatímco některé země již de facto dosáhly evropského cíle, jiné země zůstávají daleko od jeho splnění. Je proto třeba zaměřit se více na země, které v jeho plnění zaostávají. Český ministr se rovněž vyjádřil k současné geopolitické situaci, která podle něj poukázala na nutnost pozměnit ambiciózní zelenou agendu EU, byť jen dočasně. Podle Nekuly je totiž vize Evropské zelené dohody a Farm to Fork správnou cestou vpřed, není možné dlouhodobě podporovat průmyslový přístup k zemědělství, který vede k posilování produkce na úkor životního prostředí. Jako možnou cestu spatřuje podporu precizního zemědělství, které by mohlo být budoucností evropského zemědělství a správným nástrojem pro efektivní a dobré řešení dlouhodobých zemědělských výzev, ale i podporu ekologického zemědělství – Nekula podpořil evropský cíl na rozšíření plochy ekologického zemědělství na 25 % zemědělské půdy. Dalším tématem, které bude hojně diskutováno během českého předsednictví, je i systém označování výživových hodnot potravin na přední straně obalu (Komise předloží návrhy v závěru roku 2022). Nekula odmítl francouzský systém Nutri-Score, podpořil naopak italský systém značení NutriInform Battery. Italský systém podle českého ministra poskytuje spotřebitelům více informací, není ani tak přísný k tradičním potravinám. Z hlediska nutnosti zajištění stabilního rozpočtu pak Nekula odmítl možnost snížení sazeb DPH na potraviny, což je možnost, kterou dala členským státům Evropská komise s cílem pomoci občanům vyrovnat se s prudce rostoucími cenami potravin. Členské země EU by se místo toho měly podle Nekuly spíše zaměřit na poskytování cílené pomoci nejzranitelnějším skupinám obyvatelstva.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 6. 6. 2022

Prohlášení Krizového štábu AK ČR a ZS ČR k vládnímu návrhu Národního strategického plánu Společné zemědělské politiky po roce 2022

Agrární komora ČR spolu se Zemědělským svazem ČR zastupují zájmy zemědělců, kteří v České republice tvoří více než 80 procent tuzemské zemědělské produkce pro obživu obyvatel této země. Krizový štáb vznikl v lednu tohoto roku po odeslání návrhu Národního strategického plánu Společné zemědělské politiky (dále jen NSP) do Bruselu. Jako zástupci profesních apolitických sdružení jsme také tímto způsobem cítili potřebu upozornit na čistě politicky motivovaný zásah do základních parametrů NSP, ke kterému bez řádného projednání došlo. Původně předložený plán přitom vycházel z reality a potřeb tuzemského zemědělství, nikoliv politického zadání a byl dostatečně analyticky podložen a na širokém fóru věcně, nikoliv ideologicky, formován v rámci pracovních skupin po dobu téměř jednoho a půl roku.

Když jsme 2. února doslova „za pět minut dvanáct“ odvolali chystané masivní protesty, věřili jsme v konstruktivní jednání ve prospěch sektoru a občanů této země. Z tohoto důvodu jsme ▸

sestavili deset základních bodů, které jsou pro podporu a udržitelnost produkčního zemědělství v České republice zásadní. Toto „desatero“ přijal 3. dubna 2022 sněm Agrární komory ČR a zároveň předal ministrovi zemědělství Zdeňku Nekulovi a jeho kolegům. Protestní pohotovost členské základny s očekáváním prosazení těchto základních požadavků produkčních zemědělců trvá dodnes. Ministerstvo zemědělství s námi jedná a snaží se danou situaci řešit věcně. Od předání desatera nicméně uběhlo více než 60 dnů a my jsme se konkrétně posunuli pouze v polovině jednoho bodu, tedy v národním dofinancování tzv. krizové rezervy Společné zemědělské politiky na pomoc nejohroženějším sektorům.

Mezitím (konkrétně 26. dubna 2022) obdrželo ministerstvo zemědělství připomínky Evropské komise k NSP. Přestože je v mnoha ohledech NSP nastaven velmi ambiciózně, a to nejen v redistributivní platbě, ale i např. v požadavcích základní podmíněnosti DZES, v nastavení a až v 30procentní alokaci obálky přímých plateb na tzv. ekoschémata, připomínky z Bruselu volají po ještě větší environmentální ambicióznosti. Kombinace situace, kdy v naší zemi o odborných věcech v zemědělství rozhodují politici bez spolupráce s odborníky a Evropská unie jen velmi těžkopádně nebo vůbec reagovala a reaguje na covidovou krizi, klimatické změny a na válku na Ukrajině, vytváří velké nebezpečí růstu cen potravin a ztráty potravinové soběstačnosti. Jako zemědělci se zájmem a odpovědností za budoucnost naší země toto nebezpečí nyní velmi silně vnímáme a cítíme povinnost v zájmu spotřebitelů potravin v této zemi na to razantně upozornit.

Dlouho jsme v rámci naší krizové pohotovosti čekali na výsledky jednání a nedočkali se. Situace je bohužel tak vážná a podceňovaná, že musíme přistoupit k radikálnějším formám komunikace. Mnoho z nás obětovalo v rámci jednání pracovních skupin k přípravě NSP svůj čas a úsilí, aby Česká republika mohla od příštího roku lépe a cíleněji podporovat dobře hospodařící produkční zemědělce. Za vzniklou situaci a její budoucí dopady nemůžeme a požadujeme za nutné se od nich distancovat. Přesto ještě v boji za budoucnost této země neházíme flintu do žita.

Požadujeme proto po vládě i Evropské komisi aktuálně splnění následujících bodů:

Prodloužení přechodného období minimálně o rok, než se zavede nová Společná zemědělská politika. Nová SZP způsobí tlak na snižování produkce, což povede k dalšímu zdražování potravin, a to v okamžiku, kdy rekordní ceny potravin, v souvislosti s válkou na Ukrajině, už nyní ohrožují sociální smír v Evropě, a o jiných částech světa ani nemluvě. Potřebujeme již nyní znát pravidla pro osev a nevíme, co budou vyžadovat kontroly Státního zemědělského intervenčního fondu atd.

Nastavení výše redistributivní platby na průměr EU (u nás 23 procent, průměr EU 13 procent!) + efektivní nastavení definice aktivního zemědělce. Současně nastavená redistributivní platba nejvíce dopadne na střední podniky, kde je u nás soustředěna většina zemědělské produkce v této zemi, včetně živočišné výroby. Výsledkem bude pokles potravinové soběstačnosti a růst cen potravin pro spotřebitele. U definice aktivního zemědělce je třeba, aby každý příjemce zemědělských podpor prokázal, že je opravdu aktivní zemědělec, nikoliv pouze aktivní příjemce dotací pod záminkou údržby krajiny.

Zrušení snahy EU zakazovat podzimní orbu a ponechání orné půdy v hrubé brázdě přes zimu. Ochranu půdy musíme myslet v době klimatických změn vážně, a proto ji nemůžeme ohrožovat takovými nesmyslnými nápady, jako je zakazování orby, které způsobí více plevelů, chorob, škůdců a méně zadržování vody v krajině. Orba má fytosanitární účinek, a pokud máme ještě dále snižovat použití POR, je nenahraditelná, stejně jako v případě zapravení organické hmoty do půdy za některých podmínek.

Zrušení snahy EK zasahovat do střídání plodin a do velikosti honu jedné plodiny. Střídání plodin se musí řídit agronomickými zákonitostmi a musí respektovat místní podmínky, případně exaktní výsledky monitoringu, nikoliv průzkumy politických nálad. Budeme-li opouštět odbornou rovinu, zahráváme si s potravinovou bezpečností a úrodností půdy.

Nezpřísňovat dále podmínky pro ekoplatbu. Podmínky už byly projednány zemědělskou veřejností a další zemědělsky neodborné zásahy budou působit demotivačně a jejich autoři ponesou jasnou zodpovědnost za další zdražování potravin.

Nám produkčním zemědělcům není lhostejné, že v současnosti navrhovaná opatření v NSP pro nové dotační období naprosto zbytečně, neodborně zhorší úroveň hospodaření na našich polích a se vší vážností dané situace upozorňujeme politiky a veřejnost na riziko dalšího zbytečného růstu cen potravin a inflace.

Věříme, že spotřebitelé a občané této země nejsou k současnému dění lhostejní a ve vlastním zájmu nás podpoří v prosazení těchto základních požadavků.

Ing. Leoš Říha, předseda Krizového štábu AK ČR a ZS ČR, viceprezident AK ČR

Členové Krizového štábu Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR: Ing. Jan Doležal, Ing. Martin Pýcha, Ing. Václav Suchan, CSc., MBA, Ing. Jan Ulrich, Ing. Václav Hlaváček, CSc., Mgr. Kateřina Tylšarová, Bc. Barbora Pánková, Ing. Vladimír Pícha, Ing. Pavel Veselý, Ing. Svatopluk Müller, Ing. Jaroslav Vaňous, Ing. Martin Lev, Bohumír Dufek.

ZDROJ: AK ČR, 8. 6. 2022

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin v České republice klesá

22. 6. 2022 – Tisková zpráva – Ze statistických údajů i nadále vyplývá, že spotřeba přípravků na ochranu rostlin v ČR za poslední roky klesá. Ve srovnání se zeměmi EU patří i tuzemský prodej přípravků na ochranu rostlin k nízkým.

„Snižování spotřeby pesticidů patří k prioritám našeho resortu, bude to i tématem našeho nadcházejícího předsednictví EU. Česká republika je v oblasti využívání přípravků na ochranu rostlin vzorem pro celou Evropu. V posledních letech se u nás spotřeba přípravků stále snižuje a používáme jich méně než většina evropských zemí. V loňském roce u nás oproti roku 2020 poklesla celková spotřeba přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin na zemědělské půdě o přibližně 300 tisíc kilogramů, tedy asi o 2,7 %,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL).

Největší pokles byl zaznamenán u spotřeby rodenticidů o 88 % a spotřeba této skupiny se tak dostala na úroveň let bez gradace hraboše polního.

Významný pokles zaznamenala spotřeba insekticidů, a to především z důvodu zákazu účinných látek chlorpyrifos a thiakloprid, jakožto skupin nejpoužívanějších účinných látek v ochraně proti hmyzím škůdcům řepky a proti virovým přenašečům v po-

rostech obilnin. Výpadek těchto látek částečně nahradila zvýšená spotřeba účinných látek indoxakarb, sulfaxoflor a některých kategorií pyretroidů (etofenprox či lambda-cyhalotrin), i tak se spotřeba insekticidních přípravků meziročně snížila o cca 34 %. Skupina insekticidních látek je ohrožena rezistencí více než kterékoliv jiné skupiny POR (např. herbicidy nebo fungicidy), neboť pro celé skupiny škůdců již v současnosti neexistují žádné adekvátní alternativy ochrany.

Nepatrný pokles byl zaznamenán u fungicidních přípravků. Vhledem k očekávaným výnosům se strategie ošetření porostů příliš nelišila od roku 2020, jen se změnila skladba používaných látek, což byl následek ukončení povolení řady hojně využívaných účinných látek již v roce 2020 s přesahem použití do roku 2021. Jednalo se především o látky epoxykonazol, fenpropimorf, chlorthalonil a thiofanát-methyl. Výpadek těchto látek nahradila spotřeba přípravků na bázi účinné látky prothiokonazol. Průběh jara byl srážkově bohatý, a i když vyžadoval vyšší intenzitu fungicidních aplikací, intenzivní deště nedovolovaly v období pro fungicidní ošetření nejdůležitější, adekvátní možnosti.

Mírný nárůst byl zaznamenán u skupiny herbicidů. Sklizeň a následné setí ozimé řepky bylo poznamenáno vydatnými srpnovými dešti. Naopak setí ozimých obilnin bylo provázeno suchem, které panovalo celé září a říjen a umožnilo tak úspěšné aplikace herbicidů s účinnými látkami používaných pro podzimní aplikace do obilnin, tzn. diflufenikan, flufenacet, chlortoluron apod. Celková spotřeba herbicidů byla ovlivněna vlhkým průběhem podzimu roku 2020, který neumožnil efektivní ochranu porostů a musela se tak navýšit spotřeba herbicidů aplikovaných na jaře 2021. Jarní aplikace bývají často méně účinné a opakované zásahy navyšují celkovou spotřebu.

Vlivem deštivějšího počasí byl zaznamenán skokový, cca o 75 %, nárůst spotřeby moluskocidů.

Z hlediska spotřeby účinných látek byla spotřeba v roce 2021 přibližně na stejné úrovni jako v roce 2020. Výrazný pokles byl zaznamenán u insekticidních účinných látek a to až o 68 %. Větší procentuální pokles účinných látek oproti přípravkům je způsoben především zákazem účinné látky chlorpyrifos, jejíž obsah byl v přípravcích celkem vysoký.

Nepoměr mezi poklesem spotřeby přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin a naopak přibližně stejnou úrovní spotřeby účinných látek v porovnání s rokem 2020, je především způsoben poklesem spotřeby rodenticidů, protože tyto přípravky neobsahují větší množství účinných látek.

Za období 2011–2021 došlo ve spotřebě účinných látek k poklesu o cca 32 %. V případě údajů o objemu účinných látek obsažených v přípravcích na ochranu rostlin, uváděných na trh v období 2019 – 2020, došlo k poklesu o cca 13,5 %, za období 2011 – 2020 se jedná cca o 38 % pokles. Rok 2021 se dosud zpracovává.

IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ ÚKZÚZ (KRÁCENO)

Návrh zákona o službách platforem pro sdílení videonahrávek (alkoholické nápoje, cigarety)

V Poslanecké sněmovně je po druhém čtení vládní návrh zákona o službách platforem pro sdílení videonahrávek. Tento zákon má implementovat úpravu ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

Platformy pro sdílení jako je YouTube, Instagram, TikTok a další sítě umožňují umisťování reklamy, nicméně aktuální úprava tuto reklamu neupravuje dostatečně. Dle návrhu zákona budou tyto platformy pro sdílení videí podléhat dozoru Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Jde tedy o krok směrem k regulaci těchto sociálních sítí na podobnou úroveň, jaké podléhají internetové televize. Na těchto platformách bude obdobně jako v jiných médiích zakázáno propagovat alkoholické nápoje, cigarety atd. Pokuty za přestupky podle tohoto zákona se navrhují až do výše 500 tis. Kč.

ZDROJ: ASPI, WWW.FOODNET.CZ, 27. 6. 2022

Návrh na prodloužení platnosti certifikátů biopotravin je před schvalováním

Sněmovna zřejmě schválí návrh na prodloužení certifikátu biopotravin nebo bioproduktů. Příslušnou novelu zákona o ekologickém zemědělství dnes propustila do závěrečného čtení. Schvalovat by ji mohla v červenci. Předloha zároveň zvyšuje horní hranici pokuty za klamání spotřebitele při prodeji výrobků označených jako produkty z ekologického zemědělství. Zemědělský výbor navrhuje, aby poskytovatelé přístupu k internetu museli blokovat přístup k webovým stránkám nabízejícím nebezpečné potraviny.

AUTOR: ČTK, WWW.AGRIS.CZ, 20. 6. 2022

Oživený gastrobyznys hlásí rekordní útraty. Hospody spasilo teplé počasí

Gastronomii a cestovnímu ruchu se po dvouletém útlumu opět začínají vracet zákazníci. Po měsících, kdy provozovatelé restaurací a hospod čelili nejistým výdělkům, měli na jaře konečně důvod k radosti. Navzdory okolnostem Češi nezanevřeli na návštěvy podniků a utráceli v nich rekordní sumy. Souhrnné tržby v gastru v první polovině května dokonce atakovaly loňské maximum, jak vyplývá z dat pokladního systému Dotykačka.cz.

ZDROJ: WWW.IDNES.CZ, 13. 6. 2022

Obraty rozvozců jídla a potravin jsou proti době před covidem několikanásobné

Obraty rozvozců jídla a potravin jsou podle analýzy společnosti Dateio několikanásobné proti době před koronavirovou krizí. Češi si objednávky nákupů a hotových jídel v době pandemie a souvisejících uzávěr oblíbili, poptávka ani po uvolnění opatření ale výrazně neopadla. Vzrostl i podíl nákupů knih na internetu ve srovnání s předcovidovým obdobím. K těmto závěrům dospěla firma Dateio analýzou platebních dat zhruba milionu klientů tří českých bank. Výsledky zveřejnila dnes v tiskové zprávě.

ZDROJ: WWW.AGRIS.CZ, AUTOR: ČTK, 14. 6. 2022

Ze zahraničí

Ze zápisu z jednání Skupiny pro víno (Civil Dialogue Group on wine CDG) EU, které proběhlo prostřednictvím videokonference dne 5. května 2022

Situace na trhu s vínem a vývoj obchodu

Komise předložila aktuální informace o situaci na trhu a zdůraznila následující skutečnosti:

- Celková produkce vína a moštu v hospodářském roce 2021/22 ohlášená v březnu 2022 činí 159 mil. hl. Pokles výroby je poloviční oproti odhadu z října loňského roku, s poklesem o –7 % ve srovnání s výrobou 2020/21 (170 mil. hl v roce 2010).
- S 50,4 mil. hl je Itálie největším producentem v EU s 32 % podílem na celkovém objemu EU, následuje Španělsko (39,4 mil. hl, 25 %) a Francie (37,2 mil. hl, 23 %). Pouze tyto tři členské státy představují 80 % produkce Unie.
- Dvě třetiny vyrobených vín tvoří jakostní vína (tento podíl zůstává stabilní: 45 % tvoří vína s CHOP a 21 % vína s CHZO).
- Zásoby zůstávají na stabilní úrovni (175 milionů hektolitrů), což představuje více než roční průměrnou produkci.
- Vývoz v roce 2020/21 dosáhl rekordní úrovně a tento trend pokračuje i v prvních 7 měsících současného vinařského roku.

SZP 2023–2027

V úvodu tohoto bodu Komise krátce připomněla, že se jedná o tzv. změny, které přinesla nová SZP a které se týkají odvětví vína. Tyto jsou:

1. Změny nařízení o SOT vínem, které se týkají režimu povolování výsadby vinic, dealkoholizace vína, označování výživové hodnoty a seznamu složek, povolení PIWI odrůd pro vína s CHZO a CHOP.
2. Začlenění podpůrných programů pro odvětví vína do nového strategického plánu SZP.

Vzhledem k označování výživové hodnoty a seznamu složek proběhla první výměna názorů s členskými státy na základě předběžného návrhu nového nařízení v přenesené pravomoci, která se uskutečnila dne 29. dubna 2022, přičemž konzultace bude dokončena s jejich písemnými připomínkami, jako základ pro vypracování nového návrhu. Komise sdělila skupině CDG záměr dát náležitou prioritu přijetí tohoto aktu.

Členové skupiny CDG poté představili své názory a obavy, přičemž obecně byl vznesen požadavek na flexibilitu a zjednodušení seznamu složek, s úvahami o tom, jak se vypořádat s látkami přirozeně přítomnými ve víně a s požadavkem zamezit označování každé šarže vína jinak a jak seskupit některé složky pod obecnými pojmy (např. „siřičitany“) (CEVI = Evropská konfederace nezávislých vinařů; COPA-COGECA). Rovněž poukázali na potřebu upřednostnit vstup v platnost předpisů pro některé produkty (např. dlouho zrající vína, nebalená vína) a trvali na tom, že novelizovaná SOT vínem je příležitostí k modernizaci legislativy (CEEV = Evropský výbor vinařských podniků). Zazněly také úvahy o tom, jak se vypořádat s cukrem přidávaným do vína.

Pokud jde o režim povolování výsadby vinic, Komise předložila změny v pozměněném nařízení o SOT, které by prodloužily platnost stávajícího režimu do roku 2045, a zavedla změny, jako je výjimka pro kolekce odrůd révy vinné, jejichž cílem je zachování genetických zdrojů. Dále navrhla některé změny v prioritách pro udělování povolení k nové výsadbě nebo možnost výpočtu prioritních kritérií pro udělování povolení k výsadbě na základě historických údajů. Někteří členové skupiny CDG zdůraznili potřebu většího zjednodušení pružnosti pravidel pro systém povolování, přičemž vycházeli ze zkušeností získaných v posledním desetiletí.

V případě odalkoholizovaných vín Komise uvedla, že v této fázi se neplánují sekundární právní předpisy a zmínila, že pracuje na odpovědích na otázky, které v této věci obdržela od členských států, s cílem dosáhnout všeobecné shody. CEEV a CELCAA (Evropský výbor pro obchod se zemědělskými a potravinářskými produkty)trvaly na tom, že by se měla změnit pravidla pro výrobu odalkoholizovaných vín, aby v rámci SOT byla zajištěna kvalita těchto produktů. Současně byla požadována další diskuze k těmto produktům.

Revize systému zeměpisných označení: současný stav

Zástupce Komise podal nástin legislativního návrhu týkajícího se revize zeměpisných označení, který byl přijat 31. března. Hlavními cíli jsou posílit systém zeměpisných označení EU a zvýšit jeho využívání v celé Unii, se soustředěním se na harmonizaci ustanovení o postupech a ochraně (všechna ustanovení jsou platná pro všechna odvětví) při zachování specifik pro víno a lihoviny. CELCAA a EFOW (Evropská federace původu vín) vyjádřily politování nad snahami o harmonizaci napříč různými odvětvími.

Aktuální informace o hodnocení strategických plánů SZP členských států ze strany Komise (ve vztahu k vínu) – Komise představila přehled typů intervencí, o které členské státy žádají pro příští období 2023–2027.

Zdravotní politika a označování vína

Nová společná zemědělská politika (SZP) zahrnuje změny pravidel týkajících se obchodní úpravy vína a aromatizovaných vinných výrobků, včetně možnosti používat e-označení. V tomto rámci CEEV vytvořilo digitální platformu pro vývoj a zveřejňování elektronických etiket (U-label), a to jako iniciativu odvětví, která má za cíl sjednotit výklad e-označení, jejich obsah a právní charakteristiky. Výrobci vína budou moci díky U-label uvádět na e-označení informace o seznamu složek, výživových údajích ▸

a odpovědné spotřebě, o regulovaných prohlášeních a o udržitelnosti. Podle CEEV bude U-label zveřejňovat e-označení v neutrálním prostředí, odděleně od marketingu. Vzhledem k tomu, že e-označení je třeba chápat jako rozšíření fyzických etiket, a aby se spotřebitelé ujistili, že se dívají na správné informace, je na všech vytvořených e-označeních uveden obrázek, název a země původu výrobku. CEEV ukázala, jak je spotřebitel po naskenování QR-kódu přesměrován přímo na elektronickou etiketu. Součástí není žádná věková brána ani proces výběru. Stejný QR-kód umožňuje různé jazykové verze etikety, včetně automatického překladu prohlášení upravených v předpisech EU. Podle CEEV by to posílilo jednotný trh EU a pomohlo rozšířit zeměpisnou působnost komercializace výrobků, aniž by se změnily etikety. Podle CEEV umožňuje U-label výrobcům snadnou aktualizaci informací, zachovat možnost kdykoli doplnit nebo změnit obsah elektronické etikety a přitom tisknout své etikety s dostatečným předstihem, včetně specifických QR-kódů.

Green Deal – Farm 2 Fork (Zelená dohoda – Od zemědělce ke spotřebiteli)

Uhlíkové zemědělství: důsledky pro odvětví vína

Komise uvedla, že odstraňování uhlíku je důležité pro uhlíkovou neutralitu, pro vyvážení zbytkových emisí a obchodní příležitosti pro odvětví zemědělství. Do roku 2050 může být díky uhlíkovému zemědělství odstraněno dalších 200 milionů tun čistého uhlíku. Byly prezentovány přínosy a překážky iniciativ v oblasti uhlíkového zemědělství. Nová SZP je důležitým nástrojem pro rozšiřování uhlíkového zemědělství prostřednictvím pobídek k financování z veřejných zdrojů pro zemědělství s osvědčenými postupy a inovací v rámci hodnotového řetězce. Dalším krokem je příprava regulačního rámce EU pro certifikaci odstraňování uhlíku. V současné fázi legislativního procesu („výzva k podávání žádostí“) byly zúčastněné strany vyzvány, aby se vyjádřily. Posouzení dopadů se rovněž připravuje, přičemž přijetí Komisí se předpokládá ve 4. čtvrtletí roku 2022. Členové skupiny CDG zdůraznili, že je důležité zohlednit stávající režimy certifikace a monitorování a význam zapojení hospodářských subjektů.

Projekt Interreg GECO2 – Zelené hospodaření a emise CO_2

ARPAE představila projekt Interreg IT-HR GECO2, v jehož rámci byl vyvinut tzv. trh s uhlíkem v zemědělství na dobrovolném základě. Cílem projektu bylo

- vyzkoušet v meziregionálním měřítku trh s uhlíkovými kredity na dobrovolné bázi;
- zapojit zemědělce tím, že se podpoří zavádění konzervativních pěstitelských praktik;
- podpořit kompenzaci emisí CO_2 průmyslovým a terciálním (služby) odvětvím.

Projekt se zaměřil na ovocné sady a vinice, ale rozšíření na jednoleté plodiny by bylo snadno proveditelné. 8 partnerů pocházejících ze 7 regionů patřících do Chorvatska a Itálie, najalo přibližně 160 zemědělců, kteří přijali zásady udržitelného hospodaření s rostlinnými zbytky a zemědělského využívání půdy, snížení syntetických agronomických vstupů a pohonných hmot. Dohromady tak zabránili uvolnění přibližně 4500 tCO2 v rámci pokusného roku 2021. V rámci projektu byly vyvinuty dva informační nástroje:

- uhlíková kalkulačka schopná vypočítat uhlíkové hospodaření zemědělských podniků až na parcelu;
- webový portál, na kterém mohou podniky, které chtějí kompenzovat své emise, zakoupit uhlíkové kredity.

Přínosy pro podniky, které si takto nákupem kompenzují své emise, spočívají v získání certifikátu projektu, který lze pak využít k propagaci svých výrobků jako uhlíkově neutrálních.

Aktuální informace o přezkumu politiky propagace zemědělsko-potravinářských produktů EU

Komise oznámila svůj záměr přezkoumat propagační politiku v oblasti Strategie Farm to Fork přijaté v květnu 2020, přičemž cílem je zvýšit propagační politiky na podporu udržitelné zemědělské produkce a spotřeby. Přezkum vychází z komplexního hodnocení politiky provedeného v roce 2020, které zjistilo, že tato politika účinně plní své cíle. Na webu je veřejně dostupný na adrese:

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1859-Evaluation-of-the-EU-agricultural-promotion-policy_en

Komise dále vysvětlila proces přezkumu a současný stav, který zahrnuje:

- Plán pro přezkum politiky, který nastiňuje možné varianty politiky a který byl otevřen k připomínkám od 9. února do 9. března 2021. Přišlo celkem 151 připomínek, bylo předloženo mnoho různých názorů na to, která ze tří variant by měla být přijata. Je k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-yoursay/initiatives/12782-EU-farm-and-food--products-review-of-policy-onpromotion-inside-and-outside-the-EU_en
- Online veřejná konzultace o možnostech politiky (březen až červen 2021), která přilákala více než 7500 odpovědí s názory. Výsledky veřejné konzultace jsou dostupné zde: https://ec.europa.eu/info/law/betterregulation/have-your-say/initiatives/12782-EU--farm-and-food-productsreview-of-policy-on-promotion-inside-and-outside--the-EU/publicconsultation_en
- Konference zúčastněných stran ve dnech 12.-13. července 2021 s 540 účastníky živě přenášená (s dosahem více než 3000 připojení). Informace o této konferenci jsou veřejně dostupné zde: https://ec.europa.eu/info/events/promotion-policy-review-conference--2021-jul12_en
- 15 prezentací v různých skupinách CDG a výborech SOT s cílem podnítit účast zúčastněných stran a orgánů veřejné správy na konzultacích.

Komise pracuje na dokončení posouzení dopadů a přípravě legislativního návrhu, kterým se mění nařízení č. 1144/2014; cílem je předložit jej do konce června 2022; následovat bude řádný legislativní proces. Tento časový plán může být zpožděn.

Několik členů (CEEV, Food Drink Europe, COPA-COGECA, EFOW)zdůraznilo, že vyloučení vína z propagační politiky jakožto stěžejního produktu EU a předního vývozního zemědělsko-potravinářského produktu je nemyslitelné, přineslo by to velkou újmu tomuto odvětví a některým regionům. Dále uvedli, že je třeba se vyhnout obviňování produktu, ne nebezpečným jevům, které se objevují na trhu v souvislosti s evropským plánem pro boj proti rakovině.

Biovíno

Dr. Micheloniová přednesla prezentaci s názvem Ekologické vinohradnictví a biovíno. Zdůraznila výhody a způsoby ekologického vinohradnictví. Poté, co vyzdvihla úspěchy ekologického vinařství v EU, ukázala situaci ve třech oblastech v Itálii. Paní Micheloniová uvedla, že politický rámec EU je potenciálně velmi pozitivní pro ekologický přístup, a to ▸

s ohledem na biodiverzitu a strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“, akční plán pro ekologické zemědělství, misi „Půda“ a další aktivity.

Přezkum směrnice o obalech a obalových odpadech: současný stav a dopad na odvětví vína v EU

Komise se zabývá přezkumem směrnice o obalech a obalových odpadech se zaměřením na předcházení vzniku obalových odpadů, jejich opětovné použití a design s vysokým obsahem kvalitní recyklace. Tato revize bude usilovat o propojení konstrukce obalů s jejich životností, a tím zajištění větší a kvalitnější recyklace obalů. Mezi zvažovaná opatření patří stanovení definice recyklovatelného obalu a kritérií pro recyklace, povinné redukce odpadů a recyklovaných obalů pro určité kategorie plastových obalů a možný evropský systém označování pro třídění obalových odpadů.

Členové skupiny CDG zdůraznili svůj závazek zlepšit balení, ale zdůraznili zásadní úlohu lahví jako prostředků pro budování značky a marketing; potřebu harmonizovat způsoby nakládání s obalovým odpadem a pravidla pro recyklaci v celé EU, aby se posílil jednotný trh (Food Drink Europe, COGECA,EFOW).

Iniciativa Zelená tvrzení: současný stav a potenciální dopad na víno

Komise vysvětlila stav iniciativy Zelená tvrzení a možnosti politiky, která se bude zabývat minimálními kritérii týkajícími se všech ekologických tvrzení. Byla analyzována v rámci posouzení dopadů iniciativy Posílení postavení spotřebitele (přijatého 30. března 2022). Iniciativa týkající se zelených tvrzení zahrnuje více konkrétnějších opatření a v relevantních případech se opírá o environmentální metody ekologické stopy. Zabývá se zdůvodňováním a sdělováním tvrzení. CEEV vyjádřil podporu minimálním kritériím pro tvrzení a vidí potřebu řešit greenwashing a doporučuje vybudovat systém na základě stávajících certifikací. Zdůraznil, že je to důležité zejména pro malé a střední podniky, které převažují v odvětví vína. CEEV poukázal na to, že náklady na provádění studií pro každý jednotlivý výrobek by byl zatěžující a bránily by menším vinařstvím v komunikaci se spotřebiteli. Komise objasnila, že možnosti spojené s ekologickou stopou jsou omezeny na ta ekologická tvrzení, která jsou s těmito metodami jasně spojena.

Revize prodeje na dálku (on-line): aktualizace

Komise nastínila možnosti zjednodušení pravidel, jimiž se řídí prodej na dálku, tj. online nákup zboží podléhajícího spotřební dani soukromou osobou z jiného členského státu. Obnovení diskuzí je díky vývoji systému EMCS (elektronizace obchodování mezi podnikateli na vnitřním trhu, které je předmětem daně) a jednotnému kontaktnímu místu pro DPH (v provozu od července 2021) relevantní. V rámci studie zadané Komisí (TAXUD) v roce 2020 byly prozkoumány různé možnosti, jakož i v rámci diskuzí s členskými státy.

KOMISE, DG AGRI, 9. 6. 2022, VYBRAL A PŘELOŽIL JIŘÍ SEDLO

Situace na trhu v zemědělství, hodnocení COPA/COGECA za duben – červen 2022 s ohledem na víno

Dokument je neúplnou kompilací příspěvků zaslaných národními členskými organizacemi COPA/COGECA.

Vítáme, že se předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová připojila ke komisaři Januszovi Wojciechowskému, FAO a OSN, kteří upozorňují na nedostatek potravin v důsledku ruské agrese a vyzývají EU, aby zvýšila produkci potravin. Útvary Komise odhadují, že k vyrovnání dopadu na světové trhy bude zapotřebí 30% nárůst vývozu obilovin z EU. K dosažení těchto cílů nepochybně přispěje využití veškeré dostupné úrodné půdy, zvýšení produktivity zemědělství a používání bezpečných technologií.

Od ruské invaze na Ukrajinu 24. února se svět skutečně dramaticky změnil. Musíme jednat naléhavě, protože potravinová bezpečnost hraje v době války zásadní roli. Je nezbytné, aby byly podniknuty nezbytné kroky, které zajistí, že nejvíce postižení lidé na Ukrajině a po celém světě budou i nadále zásobováni potravinami. Potravinová bezpečnost a cenová dostupnost se prakticky ze dne na den dostaly do popředí zájmu, a to nejen z hlediska přechodu k udržitelnějším potravinovým systémům, ale také pro celou společnost. Potěšilo nás, jak rychle Evropská komise zareagovala a zavedla mimořádná opatření. Zemědělskou produkci v různých regionech EU ovlivňují také povětrnostní jevy (např. sucha, povodně, jarní mrazy, bouře). Nejvíce postiženými produkty jsou víno, olivy a olivový olej, plodiny na orné půdě, krmiva, ovoce, zelenina a rýže.

Odhadovaná meziroční míra inflace v eurozóně v květnu 2022 navíc činila 8,1 % oproti 7,4 % v dubnu 2022. Podle Eurostatu se očekává, že nejvyšší meziroční míru inflace budou mít energie, následovaná potravinami. Index cen potravin FAO (FFPI) dosáhl v dubnu 2022 průměrné hodnoty 158,5 bodu, což je jen o 1,2 bodu (0,8 %) méně než historické maximum dosažené v březnu. V porovnání s posledními dvěma měsíci jsme v mnoha případech zaznamenali růst výrobních cen v některých odvětvích, ale vysoká inflace ovlivňuje spotřebu potravin obecně a naše výrobní náklady ve všech odvětvích. V neposlední řadě zůstává rozdíl mezi cenou a výrobními náklady (marže) nezměněn a v některých odvětvích je dokonce záporný (např. vepřové maso).

Rostoucí náklady na energii mají vážný dopad na odvětví rostlinné a živočišné výroby. Zvýšení se týká zejména nákladů na vytápění stájí a skleníků, sušení kukuřice nebo mléka (na sušené mléko), výroby dusíkatých hnojiv (močovina, dusičnan amonný) a zpracovatelských závodů (výrobci krmiv, cukrovary, škrobárny atd.). Naše družstva se snaží této nové situaci přizpůsobit a zkoušejí možnosti využití veřejné podpory na investice do zvýšení energetické účinnosti, instalace zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, bioplynu, biomasy atd. Vzhledem k nestabilitě trhů se však stále jen málo dodavatelů odvažuje uzavírat dlouhodobé smlouvy. Ceny dusíkatých hnojiv jsou pro různá odvětví stále velkým problémem a mnoho zemědělců zvažuje použití menšího množství hnojiv nebo přesnou aplikaci podél řádků s osivem.

V souvislosti s výrazným rizikem inflace, zvýšenými výrobními náklady a dopady ruské války proti Ukrajině čelí evropské zemědělství velkým obtížím při realizaci investic nezbytných k dosažení cílů Zelené dohody. Všímáme si nesrovnalostí mezi jednotlivými cíli a souvisejícími politikami (např. směrnice o průmyslových emisích (IE-RL), systém pro přechod hranic emisí uhlíku (CBAM), dobré životní podmínky zvířat, právní předpisy týkající se balení ovoce a zeleniny atd.). V této fázi by totiž bylo velmi užitečné provést komplexní posouzení dopadů, aby se zjistily nesrovnalosti a stanovily následky zavedení Zelené dohody.

Podporujeme cíle EU v oblasti zlepšení veřejného zdraví a biologické rozmanitosti a udržitelnější produkce v Unii. ▸

Zelenou dohodu však nemůžeme realizovat za cenu snížení naší výroby. Instituce EU musí urychlit veškeré úsilí a poskytnout evropskému zemědělství nástroje k dosažení cílů Zelené dohody (např. prostřednictvím nových genomických technik (NGT), účinných látek s nízkým rizikem, přesného zemědělství, digitálních nástrojů atd.), aniž by muselo omezovat produkci.

Evropští zemědělci a zemědělská družstva jsou i nadále oddáni výrobnímu modelu a politice EU. Copa a Cogeca jsou jako vždy připraveny podporovat evropské instituce, aby evropští zemědělci a družstva mohli dělat to, co umí nejlépe, tedy vyrábět bezpečné, výživné a kvalitní potraviny v dostatečném množství pro spotřebitele v EU i jinde ve světě, a zajistit tak potravinovou bezpečnost. Chceme vyrábět potraviny, úspěšně řídit přechod k udržitelnějším potravinovým systémům a poskytovat řešení v boji proti změně klimatu.

Odvětvová analýza

Víno: Situace v odvětví vína v EU je charakterizována silnou exportní výkonností většiny producentských zemí (rok 2021 byl rekordní) a také silným dopadem dramaticky rostoucích výrobních nákladů v celé EU. Kromě dopadu obchodních omezení uvalených na vývoz vína vůči Rusku se od podzimu 2021 vliv již tak rostoucích nákladů ještě zhoršil v důsledku rusko-ukrajinského konfliktu. Dostupnost surovin (např. ceny lahví: +40 %) snižuje marže a značně znepokojuje vinaře. Spotřeba vína opět vzrostla – s výjimkou Německa – což je dobré znamení pro letní sezónu. Povětrnostní podmínky (mráz na začátku dubna, sucho v polovině května a krupobití na začátku června) vážně poškodily vinice ve Francii. Škody ještě nebyly vyhodnoceny, ale kumulativní dopad extrémních povětrnostních jevů bude mít pravděpodobně významný dopad na sklizeň v hospodářském roce 2022/2023.

BRUSEL, 10. 6. 2022, PŘEKLAD JIŘÍ SEDLO

Evropská komise trvá na cíli pro rozšíření plochy ekologického zemědělství; Irsko ve svém strategickém plánu navrhlo dosažení národního cíle pro ekologické zemědělství na úrovni 7 %

Evropský parlament v uplynulých týdnech přijal své stanovisko k Akčnímu plánu EU pro ekologické zemědělství, ve kterém podpořil snahu o posílení podpory ekologického zemědělství, nezmínil ale žádné procentuální cíle. Evropská komise ve strategii Farm to Fork podpořila, aby do roku 2030 dosáhla plocha zemědělské půdy obhospodařované v režimu ekologického zemědělství 25 %, komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski v uplynulém týdnu potvrdil, že Evropská komise ze svého cíle nehodlá ustupovat. Podle Wojciechowskiho se jedná o dlouhodobý cíl, který by měl být dosažen v průběhu deseti let, a je tedy potřeba se na situaci dívat ze správné perspektivy. Komisař zdůraznil, že není možné zapomínat na klimatické, biologické a ekonomické aspekty produkce biopotravin. K cílům pro ekologické zemědělství se nepřímo vyjadřují i členské státy v návrzích svých národních strategických plánů. Irsko například ve svém plánu počítá s navýšením plochy ekologického zemědělství na 7 %, Evropská komise už ale vyzvala Irsko k posílení ambicí.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 23. 5. 2022

Komisař pro životní prostředí vyzval k pokračování realizace cílů Evropské zelené dohody i přes probíhající krizi na Ukrajině

Komisař pro životní prostředí Virginijus Sinkevičius vyzval k pokračování realizace cílů Evropské zelené dohody i přes probíhající krizi na Ukrajině a problémy spojené s dodávkami potravin ve světě. Válku na Ukrajině Sinkevičius označil za nepřijatelnou seismikou událost, žádné kroky, které jsou nyní nezbytné k řešení situace na Ukrajině, by ale podle něj neměly být neslučitelné s cíli v oblasti ochrany životního prostředí. Komisař zdůraznil, že zdravé životní prostředí v EU je součástí evropské bezpečnosti. Trojí krize, kterou podle něj představuje kombinace změny klimatu, ztráty biologické rozmanitosti a znečištění, umocněná dále nadměrným využíváním zdrojů, již nyní postihuje miliony lidí, a to zejména těch nejvíce zranitelných. Řešením by podle něj měla být právě Evropská zelená dohoda, výzvou pro celosvětové potravinové zabezpečení je podle něj logistika, nikoli nedostatek potravin. Posílení zemědělsko-potravinářské produkce v EU by podle něj nepomohlo mezinárodním partnerům, rozvojovým zemím, ani Ukrajině. Podle komisaře je třeba projevit solidaritu vůči nejzranitelnějším zemím a zvýšit jejich místní udržitelnou produkci potravin s cílem snížit strukturální závislosti. Ambice v oblasti Zelené dohody by ale neměly být oslabovány.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 13. 6. 2022

Glyfosát: Prodloužení jeho používání v EU je pravděpodobné

Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) nadále klasifikuje glyfosát jako nekarcinogenní. Jedná se o důležitý krok v postupu prodloužení povolení glyfosátu v EU. Podle agentury ECHA dospěl její Výbor pro posuzování rizik (RCA) k závěru, že současná klasifikace rizik glyfosátu by měla být zachována. Podle RCA může glyfosát způsobit poškození očí a je toxický pro vodní organismy. Výbor dospěl k závěru, že výsledky dostupných vědeckých studií nesplňují kritéria pro klasifikaci glyfosátu jako karcinogenního, mutagenního nebo reprotoxického, ani neshledal žádné riziko poškození konkrétních orgánů. Hodnocení vychází z nařízení EU o klasifikaci, označování a balení látek a směsí CLP, které je evropskou implementací globálně harmonizovaného systému klasifikace a označování chemických látek OSN.

Byly vyhodnoceny jak rozsáhlé vědecké údaje, tak připomínky z konzultační fáze na konci loňského roku, v níž byly všechny zúčastněné strany a také občané vyzváni, aby předložili příslušné připomínky nebo vědecké informace a údaje. Posouzení RCA je v souladu s jeho předchozím posouzením z roku 2017 a také s návrhem čtyř členských států – Švédska, Francie, Maďarska a Nizozemska – které v současné době glyfosát pro EU posuzují. Agentura ECHA plánuje do poloviny srpna předložit své hodnocení Úřadu EU pro bezpečnost potravin (EFSA), který má své hodnocení glyfosátu oznámit v červenci 2023. Na základě hodnocení EFSA a čtyř členských států pak Komise EU rozhodne o dalším povolení glyfosátu.

Původně mělo být hodnocení EFSA k dispozici do července letošního roku, ale úřad nedávno oznámil, že vzhledem k velkému počtu reakcí na vlastní konzultaci zahájenou v loňském roce hodlá své hodnocení předložit až v příštím roce. Pro glyfosát proto existuje mezera ▸

v povolení, protože stávající povolení pro glyfosát vyprší 15. prosince 2022. Komise EU by mohla dočasně prodloužit platnost stávajícího povolení, pokud lze předpokládat, že budou splněny požadavky na povolení. Hodnocení agentury ECHA tomu nestojí v cestě. Řízení o prodloužení povolení glyfosátu se vztahuje k žádosti, kterou v roce 2019 podala skupina společností.

Německý svaz vinařů upozorňuje, že prodloužení povolení glyfosátu na úrovni EU nemá žádný vliv na používání glyfosátu v Německu, tj. stávající zákazy používání budou platit až do konce roku 2023 a od roku 2024 již glyfosát v Německu obecně nebude povolen.

DDW/1.6. 2022/JS

Evropská komise obvinila Rusko z ohrožení globálního potravinového zabezpečení; Komise v návaznosti na situaci zvažuje ustoupení od implementace některých ekologizačních opatření v rámci Společné zemědělské politiky

Vrcholní zástupci Evropské komise obvinili v uplynulém týdnu Rusko z ohrožení globálního potravinového zabezpečení. Podle předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové se Rusko dopouští „hanebného" jednání, a to například blokací přepravy potravin po Černém moři. Von der Leyenová navíc zdůraznila, že Rusko rozhodlo o omezení vývozu ruské pšenice, a to i přesto, že na začátku května informovalo média o rekordní sklizni. Omezení vývozu v dobách nedostatku Von der Leyenová považuje za formu vydírání. Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski uvedl, že potenciál Ukrajiny pro pěstování zemědělských komodit a produkci potravin je v souvislosti s probíhajícím konfliktem „brutálně" ničen. S odkazem na ukrajinskou osevní kampaň uvedl, že válka bude mít významný dopad na celosvětovou dostupnost obilovin a olejnin, ale také na samotné Ukrajince, pokud jde o potravinové zabezpečení a příjmy. Komisař potvrdil, že výsev rané skupiny jarních plodin je již ukončen, zatímco výsev kukuřice, slunečnice a sóji stále probíhá. Odhaduje se, že sklizeň bude ve srovnání s loňským rokem nižší o 20–30 %. Vnitrostátní veterinární a fytosanitární kontroly by měly být v případě dovozu z Ukrajiny co nejjednodušší, vyzvala pak komisařka pro dopravu Adina-Ioana Vălean.

Evropská komise by podle nepotvrzených informací mohla nyní zvažovat ustoupení od požadavku na implementaci některých ekologizačních opatření v rámci SZP, jednat by se mohlo například o požadavek na střídání plodin (implementace by mohla být odložena o rok na leden 2024 místo ledna 2023). Cílem opatření by mělo být posílení produkce pšenice v Evropě, téma bylo diskutováno i na Radě ministrů zemědělství dne 24/05/2022, kde návrh získal podporu ze strany DE, CZ, HR, IT, LT, LV, HU, AT a SE. Rozhodnutí Komise ale zatím podle dostupných informací nepadlo.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 6. 6. 2022

Předsedkyně Evropské komise vyzvala Evropskou Unii a Afriku ke zvýšení úsilí v oblasti produkce potravin, a to i prostřednictvím inovativních zemědělských technik včetně precizního zemědělství

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen vyzvala dne 31/05/2022 Evropskou Unii a Afriku ke zvýšení úsilí v oblasti produkce potravin, a to i prostřednictvím inovativních zemědělských technik včetně precizního zemědělství. Podle informací Evropské komise bude nezbytné v příštích dvou letech zvýšit vývoz obilovin z EU o alespoň 30 %, aby se zmírnil dopad propadu sklizně na Ukrajině na světové trhy. Kromě vytvoření takzvaných solidárních pruhů, které by měly umožnit transport potravin mezi EU a UA pak předsedkyně vyzvala členské státy i k tomu, aby neomezovaly globální obchod se zemědělskými produkty. Stran transportu potravin mezi UA a EU proběhl i telefonát mezi francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem, německým kancléřem Olafem Scholzem a ruským prezidentem Vladimirem Putinem. Putin během rozhovoru uvedl, že Rusko je připraveno pomoci najít možnosti pro neomezený vývoz obilí z Ukrajiny, dodal ale, že skutečnými důvody potíží s dodávkami potravin jsou chybné hospodářské a finanční politiky západních zemí a jimi uvalených protiruských sankcí, vyzval tedy k jejich zrušení.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 13. 6. 2022

Spojené státy americké poskytnou další finanční podporu svým zemědělcům ve snaze kompenzovat prudký nárůst cen v souvislosti s probíhající válkou na Ukrajině

Spojené státy americké poskytnou další finanční podporu svým zemědělcům ve snaze kompenzovat prudký nárůst cen v souvislosti s probíhající válkou na Ukrajině. Přijetí nových opatření na podporu zemědělců oznámil americký prezident Joe Biden. Opatření zahrnují například posílení flexibility u pojištění dvojí úrody. Zemědělci, kteří posilují produkci pěstováním druhé plodiny, mají problémy pojištění získat, posílena proto bude flexibilita s cílem zpřístupnit pojištění i pro ty, kteří posilují produkci skrze dvojí úrodu. Zvýší se rovněž technická pomoc pro zemědělce, kteří budou přecházet na precizní zemědělství nebo jiné nástroje pro řízení živin, a to takovým způsobem, který snižuje spotřebu hnojiv a pomáhá zvýšit výnosy. Podpora bude celkově činit 500 milionů US dolarů.

AUTOR: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, WWW.FOODNET.CZ, 13. 6. 2022

Zavádění nové SZP – aktuality z AREV

Český ministr má Zelenou dohodu jako hlavní prioritu

V prohlášení na stranách Agrární rady, která se konala 24. května, ujistil budoucí předseda rady český ministr Nekula, že Green Deal zůstane prioritou i během jeho mandátu: „nemůžeme se stále soustředit na zvyšování produkce, ale musíme přidat další aspekty, životní prostředí a další oblasti," řekl. „V podstatě řečeno, na Green Deal nemůžeme rezignovat. Green Deal není mrtvý.Chceme-li jíst zdravé potraviny, chceme-li pít čistou vodu, musíme změnit náš přístup a způsob, jakým vnímáme naši přírodu, naši krajinu. V tomto ohledu je třeba se zaměřit na to, jakým způsobem se budeme chovat." Nekula vyzval k novému stylu v zemědělských otázkách, aby se kyvadlo vychýlilo jiným směrem a vzdálilo se od přístupu předchozí vlády.

Zpráva WWF „Evropa požírá svět"

Světová nadace na ochranu přírody (WWF) zveřejnila svou zprávu o stavu evropských potravinových systémů ▸

a trendech spotřeby a dospěla k závěru, že pro zajištění potravinové bezpečnosti musí EU méně konzumovat, nikoliv více vyrábět.

Zpráva tvrdí, že EU zdaleka „nekrmí" planetu, a to s ohledem na to, že Unie dováží více kalorií a bílkovin, než vyváží. Navíc výroba potravin v EU -hlavně zpracovaných produktů- závisí na jejím dovozu. Nevládní organizace dochází k závěru, že zvýšení produkce by vedlo pouze k nárůstu dovozu se všemi ničivými dopady, které to podle WWF může mít na životní prostředí. Na druhou stranu zpráva také upozorňuje na plýtvání potravinami a poukazuje na to, že každý Evropan ročně vyhodí 173 kg potravin. Ke ztrátám často dochází na začátku řetězce, přímo ve fázi výroby. Dovoz potravin do EU a jejich domácí produkce jsou v zásadě neudržitelné, protože spotřebovávají přírodní zdroje, zvyšují odlesňování a vyčerpávají zásoby ryb po celém světě, uzavírá WWF. Kromě toho znamená plýtvání potravinami „neúměrně vysokou cenu pro naše klima a biologickou rozmanitost", snaha zvýšit produkci potravin v EU, aby se vyřešila současná celosvětová potravinová krize by tyto problémy jen prohloubila, píše se ve zprávě.

Compassion in world farming podporuje strategii F2F

Nevládní organizace Compassion in World Farming v dopise zaslaném ministrům zemědělství EU vyzývá k urychlenému provádění strategie „od zemědělce ke spotřebiteli" a k tomu, aby se „průmyslová zemědělská lobby nepostavila proti pokusům využít válku na Ukrajině k podkopání této strategie". V dopise nevládní organizace požaduje, aby byla tato otázka zařazena na pořad jednání Rady pro zemědělství 13. června a ministři tak měli možnost uznat, že evropský potravinový systém musí být změněn hned, aby pomohl v boji proti klimatické krizi. Organizace kritizuje zejména iniciativy zaměřené na zvýšení evropské produkce krmiv.

Sdružení odsuzují nedostatky v seznamu antibiotik vyhrazených pro lidi

Přibližně dvacet evropských sdružení z oblasti lidského zdraví a dobrých životních podmínek zvířat v tiskové zprávě odsuzuje návrh seznamu antibiotik, která mají být vyhrazena pro lidi, předložený Evropskou komisí. Jsou znepokojena tím, že na seznamu chybí antimikrobiální látky životně důležité pro lidské zdraví, které budou i nadále používány při výrobě potravin na podporu špatných zemědělských postupů – tuto obavu již vyjádřili poslanci Evropského parlamentu ve Výboru pro životní prostředí. Sdružení proto vyzývají Komisi, aby seznam revidovala: „pouze tak se může stát smysluplným nástrojem pro zachování účinnosti klíčových antimikrobiálních látek a v konečném důsledku pro boj proti rezistenci vůči antibiotikům".

Poslanci žádají, aby se v roce 2023 zvážily další výjimky ze SZP

V dopise adresovaném komisaři pro zemědělství Wojciechowskému ho předseda výboru Evropského parlamentu pro zemědělství a rozvoj venkova Lins žádá, aby v prvním kroku a s ohledem na současnou situaci posoudil možnost výjimek z povinností budoucí SZP v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu. S podporou většiny politických skupin navrhuje využít článek 148 nařízení o strategických plánech, které vstoupí v platnost 1. ledna 2023 a které stanoví, že k řešení konkrétních problémů přijme Komise prováděcí akty, které jsou v naléhavých případech nezbytné a odůvodněné. Tyto akty by umožňovaly odchylky od ustanovení nařízení o strategických plánech na nezbytně nutnou dobu nepřesahující dvanáct měsíců. Odchylky od SZP na omezenou dobu, jak se o tom jednalo i na okraj zasedání ministrů zemědělství G7 ve dnech 13. –14. května, by mohly být způsobem, jak čelit celosvětovému nedostatku potravin a přispět k potravinové bezpečnosti, píše Norbert Lins. A připomíná, že Evropský parlament jako spoluzákonodárce musí být v tomto ohledu zapojen do všech probíhajících diskusí mezi Evropskou radou a Evropskou komisí.

Hlasování o LULUCF

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí přijal postoj k textům o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), sdílení úsilí a mechanismu pro úpravu emisí uhlíku na hranicích. Pokud jde o LULUCF, poslanci EP chtějí, aby tato odvětví zůstala oddělena od zemědělství (na rozdíl od návrhu Evropské komise); navrhují, aby bylo v lesích zachyceno více než 310 milionů tun ekvivalentu CO2, přičemž pro zemědělství je stanoven cíl 50 milionů tun dodatečné čisté absorpce do roku 2030. V reakci na hlasování Copa-Cogeca vyjadřuje politování nad postojem EP, který neodráží povahu a dynamiku zemědělského a lesnického sektoru: „Vzhledem k nejistotám spojeným se zemědělstvím a sekvestrací uhlíku, včetně certifikace, se zdá být poněkud předčasné zesilovat již tak velmi ambiciózní cíl 310 milionů tun ekvivalentu CO2."

Itálie: další miliarda pro přechod na ekologické zemědělství

Italský ministr zemědělství Stefano Patuanelli oznámil, že ministerstvo poskytne další miliardu eur na podporu přechodu od tradičních k ekologickým zemědělským systémům, aby bylo možné s určitým předstihem dosáhnout cílů stanovených pro rok 2030. Ministr předpokládá plné pokrytí ekologického sektoru s cílem, aby 25 % zemědělské produkce pocházelo z ekologického zemědělství, a také zvýšení zastoupení ekologických produktů na trhu až na 25 %.

ComAgri vyslechl generálního ředitele o národních strategických plánech

Generální ředitel GŘ Agri Burtscher představil poslancům Evropského parlamentu ze Zemědělského výboru situaci v oblasti národních strategických plánů SZP. Obecně poukázal na to, že členské státy musí více pracovat na klimatické a environmentální udržitelnosti. Pozitivní je, že se členským státům podařilo pokročit ve spravedlivějším rozdělování podpor, a uvítal snahy o zvýšení produkce bílkovinných plodin. Členské státy daly jasně najevo, že očekávají rychlé schválení NSP, a zdůraznily také potřebu jistoty pro zemědělce, zejména kvůli válce na Ukrajině. Pokud jde o životní prostředí a udržitelnost klimatu, Burtscher uvedl „dospěli jsme k závěru, že je zapotřebí více práce, několik plánů vykazuje poměrně dobrý potenciál, ale mnoho z nich bude vyžadovat úpravy, aby byl zajištěn plný soulad s právními požadavky". Poslanci EP ze své strany vyzvali k urychlenému schválení plánů a k tomu, aby se za každou cenu zabránilo opožděnému provádění SZP.

Kolektivní expertíza potvrzuje vliv přípravků na ochranu rostlin na biologickou rozmanitost

INRAE provedl na žádost ministerstev pro ekologickou transformaci, výzkum a zemědělství analýzu dopadů přípravků na ochranu rostlin na biologickou rozmanitost a dospěl k závěru, že používání fytofarmaceutických přípravků k ochraně zemědělské produk-

ce a udržování zelených ploch a infrastruktury může mít dopad na necílové živé organismy, a tím i na ekosystémy a služby, které poskytují naší společnosti. Studie byla prováděna dva roky a analyzovala více než 4000 vědeckých odkazů s cílem potvrdit alespoň solidnost současných znalostí o stavu kontaminace životního prostředí přípravky na ochranu rostlin a jejich dopadech na živé organismy a ekosystémové služby. Práce provedená výzkumným ústavem konstatuje, že znalosti o nezamýšlených účincích biokontrolních řešení byly v analyzovaném souboru literatury shledány jako velmi neúplné, ale pro zajištění jejich udržitelnosti jsou nadále nezbytné a že ve shodě s tradičními syntetickými přípravky odborná expertíza uvádí rozsáhlou kontaminaci ekosystémů, s vrcholem v zemědělských oblastech, v půdě, malých vodních tocích a ovzduší. V zemědělských oblastech Francie se přípravky na ochranu rostlin podílejí na úbytku populací suchozemských a vodních bezobratlých i běžných ptáků. Vědci rovněž potvrzují, že kontaminace má negativní vliv i na dvě ekosystémové služby, a to opylování a přirozenou regulaci škůdců.

Návrh obchodního sdružení na označení udržitelnosti

Německé sdružení pro potraviny a obchod (BVLH) spolu s předními společnostmi obchodujícími s potravinami předložilo v podrobném dokumentu návrh dobrovolného systému označování vlivu potravin na životní prostředí. Cílem je podpořit rozhodování spotřebitelů při nákupu potravinářských výrobků. Generální ředitel organizace jasně uvedl, že tato iniciativa vychází ze záměru Evropské komise předložit návrhy na označování udržitelnosti potravin již v příštím roce. Z pohledu sdružení by mělo být označování dobrovolné a mělo by být regulováno na úrovni EU. Podporují speciální řešení pro malá balení a to, aby další informace byly přístupné online. BVLH se domnívá, že evropská metoda kvantifikace ekologické stopy výrobků -PEF (Product Environmental Footprint) – je dobrým základem pro obchodované výrobky, ale měla by se dále rozvíjet. Cestou ke zlepšení metodiky je podle zástupců organizace zavedení bonusového/malusového skóre, které by zahrnovalo proměnné, jako je biodiverzita, půda, standardy udržitelnosti, ekologické postupy, krmiva, regionálnost, obaly.

Německo: Trh s hnojivy a ochranou rostlin v krizi

Asociace německého průmyslu je znepokojena důsledky rusko-ukrajinského konfliktu na národní zemědělský trh a tím i na priority vlád. Prezident IVA – Svazu agrárního průmyslu- na výroční tiskové konferenci uvedl, že je třeba intenzivně se věnovat jak produktivitě, tak ekologii. Svaz si stěžuje na raketový růst cen hnojiv (dusíkatých, fosfátových a draselných). V důsledku toho se předpokládá snížení používání těchto produktů, které navazuje na již klesající trend v minulých letech (v sezóně 2020/21 se použilo o 7,8 % méně hnojiv než v sezóně 2014/15). Současně se snížilo také používání přípravků na ochranu rostlin v důsledku vyšších cen. Tato situace na německém trhu však podle prezidenta IVA neodrazuje od dosažení cílů Farm to Fork, které jsou považovány za mimořádně ambiciózní, ale nikoli nedosažitelné, pokud bude celý sektor a investice podporovat technologický rozvoj, šlechtitelské procesy, inovace a precizní zemědělství.

Poslanci Evropského parlamentu masivně podporují ekologické zemědělství, ale odmítají cíl F2F

Plénum Evropského parlamentu při hlasování o Akčním plánu pro ekologické zemědělství silně podpořilo dokument navržený rakouskou poslankyní Schmiedtbauerovou (EPP)611 hlasy pro, 14 proti a 5 se zdrželo hlasování. Přestože má zpráva ambice podporovat ekologicky šetrnější způsoby zemědělské produkce, nezmiňuje se o cíli 25 % ekologicky obhospodařované půdy do roku 2030, který navrhla Komise ve své strategii Farm to Fork. Plán nastiňuje trojí útok, jehož cílem je stimulovat produkci a spotřebu ekologických produktů v celém bloku. Zdůrazňuje potřebu tržně orientovaných řešení, větší podpory členským státům při vypracovávání jejich národních strategií ekologického zemědělství a výzkumu v oblasti ekologického zemědělství s cílem zvýšit produkci v souladu s poptávkou. Rozsah růstu ekologického sektoru by měl určovat trh, nikoliv nějaká předem stanovená cílová hodnota, je třeba se zaměřit na praktické otázky nabídky a poptávky. EU musí podpořit zemědělce, aby zvýšili ekologickou produkci, a také spotřebitele, aby si k těmto produktům našli cestu. Zpravodajka dodala, že je zapotřebí dobrá kombinace správných nástrojů, pobídek a dostatečné flexibility, aby každý členský stát měl možnost dále individuálně rozvíjet svůj ekologický sektor a vnést vizi evropského ekologického sektoru do svých vlastních národních nebo regionálních ekologických strategií.

Timmermans kritizuje odpůrce F2F a zdůrazňuje, že v EU není nedostatek potravin – Copa Cogeca odmítá kritiku

Výkonný místopředseda Timmermans odpovědný za ekologickou dohodu během svého vystoupení ve Výboru pro životní prostředí Evropského parlamentu zdůraznil, že EU nehrozí nedostatek potravin, a naznačil, že ti, kteří vznášejí obavy z omezených dodávek v důsledku války na Ukrajině, využívají válku jako záminku k tomu, aby prosadili svůj odpor vůči strategii Farm to Fork a snaží se zastavit její cíle udržitelnosti. Řekl: Někteří lidé předstírají, že nám v Evropě hrozí nedostatek, což není pravda. Problém samozřejmě existuje kvůli Ukrajině a Rusku, ale strašit lidi v domnění, že bychom nemuseli mít jídlo, je nezodpovědné a upřímně řečeno tak neuvěřitelně nepoctivé, že bychom se touto cestou neměli vydávat. Připustil, že sousední země, například v severní Africe a na Blízkém východě, mohou trpět více, ale není to problém dostupnosti, spíše je to problém logistický a finanční.

V reakci na Timmermansova prohlášení napsala předsedkyně Copa Christine Lambertová v prohlášení, že náš postoj je jasný: situaci nedramatizovat ani nebagatelizovat, napadla Timmermansův zásah a vyslovila se pro to, aby se nejednalo „sobecky a zahleděně do sebe, ale aby se vycházelo z hodnot humanismu a solidarity, které jsou DNA evropské konstrukce od Římské smlouvy“. Ve stejném prohlášení zastřešující organizace zemědělců připustila, že kvůli rostoucím cenám bude většinou jistě problém s dostupností i pro znevýhodněné evropské občany.

Návrh směrnice o udržitelném používání pesticidů snižuje jejich používání o 50 %

V návrhu dokumentu o směrnici o udržitelném používání pesticidů, který má Komise předložit spoluzákonodárcům v červnu 2022, navrhuje snížit používání pesticidů na úrovni EU do roku 2030 o 50 % ve srovnání s úrovní v letech 2015–17. Předchozí návrh dokumentu na stejné téma, který byl k dispozici v únoru 2022, umožňoval členským státům větší flexibilitu a přešel z vnitro-

státního cíle snížení o 25 % na cíl alespoň 40 %.

Priority spotřebitelů se mění z udržitelnosti na úspory

Podle průzkumu trhu mezi spotřebiteli se priority britských spotřebitelů v poslední době změnily z udržitelnosti na spoření, a to v reakci na výrazný tlak inflace, přičemž hlavními prioritami nejmladších spotřebitelů jsou finanční zajištění a duševní pohoda. Vzhledem k tomu, že náklady na udržitelnější možnosti jsou považovány za hlavní překážky pro udržitelnější nakupování, bude ve skutečnosti současný finanční tlak sloužit pouze k prohloubení tohoto vnímání, uvádí průzkum. Kromě toho bylo také zaznamenáno, že spotřebitelé nechtějí měnit své stravovací návyky nebo přestat nakupovat u značek, které znají a mají rádi. Plýtvání potravinami je však jednou z oblastí, v níž spotřebitelé přijímají opatření, a to především v čele se staršími spotřebiteli, kteří mají více času. Je to proto, že jim toto jednání šetří peníze a zároveň pomáhá životnímu prostředí. Starší zákazníci se také zajímají o to, zda nakupují lokálně, zatímco mladší spotřebitelé kladou větší důraz na udržitelnost obalů a na to, jak se společnosti chovají ke svým zaměstnancům, uvádí analýza.

ZDROJ: FARM EUROPE, AREV, 5. 6. 2022, JS

Nové genomické techniky – aktuality z AREV

Slow Food Germany

V rámci své advokační snahy zabránit změně legislativního evropského kontextu, který reguluje GMO (a produkty získané novými genomickými technikami), sbírá Slow Food Germany podpisy veřejnosti, aby zabránila „zemědělské a potravinářské lobby“„tlačit na Evropskou unii, aby zrušila regulaci nových postupů genového inženýrství s cílem usnadnit jejich výrobu“. V popisu petice nevládní organizace tvrdí, že případná změna regulace by podkopala svobodu volby spotřebitelů jíst potraviny bez GMO. Organizace, která se hlásí k návratu k tradičním potravinářským kulturám, požaduje, aby organismy získané pomocí NGT byly označovány jako GMO, aby podléhaly hodnocení rizik v souladu se zásadou předběžné opatrnosti, aby byla zajištěna sledovatelnost produktů, aby byl podporován výzkum environmentálních, biologických a zdravotních rizik „nových GMO“, jejich socioekonomických dopadů a vývoj obecných metod detekce a aby byly podporovány „osvědčené a účinné agroekologické metody bez GMO“.

Europoslanec Häusling: proč genetické inženýrství není řešením

V článku německého europoslance Häuslinga (Zelení) k debatě o geneticky upravených plodinách volený zástupce tvrdí, že tyto techniky nepředstavují řešení pro životní prostředí. Německý europoslanec tvrdí, že „nejde o odolné rostliny, ale o nové produkty, patentování a zisk“, a že vyvstávají otázky bezpečnosti pro zdraví vzhledem k tomu, že „manipulace s jednotlivými geny v DNA rostlin zakotvuje nové vlastnosti rostlin podstatně méně stabilně než konvenční šlechtění“. Poukazuje také na to, že editace genů může snížit adaptační schopnosti modifikovaných rostlin, ve skutečnosti semena heterogenních, vůči osivu odolných odrůd jsou geneticky podstatně širší než v současnosti používané vysoce výkonné odrůdy. To poskytuje vysoký rezervoár vlastností, které mohou lépe reagovat na měnící se podmínky prostředí a stres, jako jsou choroby rostlin, škůdci a extrémy počasí. Poslanec Evropského parlamentu navrhuje systémovou změnu zemědělského modelu: „To, co naléhavě potřebujeme změnit, jsou naše systémy pěstování, nikoliv jednotlivé geny nebo rostliny: odklon od monokultur směrem k větší biodiverzitě a optimalizaci vzájemného působení rostlin a půdy, například pomocí agrolesnických systémů nebo permakultury“.

Vedoucí představitelé skotských zemědělských podniků znovu žádají o přístup k úpravě genů

Poté, co královna ve svém projevu potvrdila, že vláda Spojeného království zavede novou legislativu k uvolnění potenciálu nových zemědělských technologií, jako je například editace genů, skotské oddělení Národního svazu farmářů tuto iniciativu uvítalo s argumentem, že farmáři a chovatelé potřebují přístup k úpravě genů, aby se stali udržitelnějšími. Její předseda uvedl, že nové technologie, včetně takových, jako je editace genů, mohou pozitivně pomoci řešit některé z velkých výzev, kterým skotské zemědělství čelí, včetně toho, jak reagovat na mimořádné klimatické podmínky a řešit ztrátu biologické rozmanitosti, pevně věříme, že techniky přesného šlechtění jako cesta ke zlepšení plodin a hospodářských zvířat by nám mohly umožnit pěstovat plodiny, které jsou odolnější vůči zvýšenému tlaku škůdců a chorob, který přináší naše náročné klima a extrémnější výkyvy počasí. Skotská vláda však již dlouho tvrdí, že chce zachovat status plodin bez geneticky modifikovaných organismů, což potvrdil i jeden ze státních úředníků: „Politika Skotska v oblasti GMO se nezměnila. Jsme i nadále proti používání geneticky modifikovaných organismů v zemědělství, abychom ochránili čistou a zelenou značku skotského potravinářského a nápojového průmyslu, který má hodnotu 15 miliard liber.“

Velká Británie: Návrh zákona o přesném šlechtění je významným impulsem pro inovace v oblasti plodin

Velká Británie směřuje k novému legislativnímu kontextu pro rostliny získané genetickou technologií. Vláda slíbila, že předloží legislativu s návrhem zákona, který plánuje kontrolu šlechtitelských technologií více založit na vědeckých poznatcích a sladit pravidla Velké Británie s ostatními zeměmi, jako je Austrálie, Japonsko, Kanada. Zákon se bude vztahovat na rostliny, u nichž se editace genů používá k vytvoření nových odrůd podobných těm, které by mohly vzniknout pomaleji prostřednictvím tradičních šlechtitelských postupů.

Britská společnost šlechtitelů rostlin toto oznámení uvítala s tím, že pomůže podpořit výzkum a inovace ve Spojeném království, což následně povede k vývoji zdravějších a výživnějších potravin a k větší udržitelnosti a odolnosti zemědělských systémů vůči klimatickým výzvám. Hlavní výkonný ředitel organizace uvedl, že vývoj vylepšené odrůdy plodiny pomocí konvečního šlechtění může trvat až 15 let, ale editace genů může pomoci tuto dobu výrazně zkrátit. Bez přínosu šlechtění rostlin v posledních 20 letech by zemědělci ve Velké Británii vyprodukovali o 20 % méně potravin, což znamená, že k zajištění našich potravinových potřeb by bylo zapotřebí dalších 1,8 milionu hektarů půdy".

VLOG kritizuje průzkum Evropské komise

Německé sdružení pro potraviny bez genetického inženýrství (VLOG) obvinilo Komisi EU z toho, že dotazník týkající se legislativy pro rostliny produkované některými novými genomickými technikami je tendenční ve prospěch zmírnění stávajících pravidel pro genetické inže-

nýrství v zemědělství a potravinářství. „Je děsivé a příznačné, jak jednostranně chce Komise EU zřejmě kontrolovat výsledky; a to v řízení s účastí veřejnosti, které by mělo usilovat o co největší neutralitu," píše organizace. Podle jejich názoru dotazník předpokládá, že geneticky modifikované rostliny by mohly pozitivně přispět k udržitelnosti, ochraně klimatu a životního prostředí, a tím i ke stěžejním iniciativám EU – strategii Farm to Fork a Green Deal.

Úspěšná realizace techniky "zapnutí" genů

Vědci z Rothamstedu našli způsob, jak zapnout spící gen bez vložení cizí DNA, ale pomocí techniky editace genomu Crispr/Cas 9. Tuto techniku použil tým vědců k tomu, aby dotyčný gen dostal pod kontrolu stávajícího genového promotoru, který pak funguje jako jeho nový genetický „vypínač". Vedoucí profesor Eastmond uvedl, že dosažení fenotypů 'gain-of-function' bez vložení cizí DNA je pro rostlinné biotechnology důležitou výzvou. Zde jsme ukázali, že gen lze dostat pod kontrolu promotoru z jiného genu odstraněním zasahující genomové sekvence. V laboratorním experimentu pracovala skupina výzkumníků na modelovém druhu rostliny Arabidopsis (huseníček), na kterou fúzovali promotor neesenciálního genu, který, pokud je v listech zapnutý (DGAT2, normálně vypnutý), způsobuje hromadění rostlinného oleje. V experimentu se exprese DGAT2 v listech zvýšila více než dvacetkrát a obsah triacylglycerolového oleje se zvýšil přibližně třicetkrát.

Egypt produkuje novou odrůdu pšenice odolnou vůči zasolení a nedostatku vody

Zemědělské oddělení egyptského úřadu pro atomovou energii oznámilo, že začala sklizeň geneticky modifikované kvalitní pšenice. Tento kmen má vysokou produktivitu a výrazné vlastnosti, jako je odolnost vůči pěstování v zasolených půdách a nedostatku vody. Míra produkce přesahuje 4 tuny na akr (10 t/ha) a podle agentury by mohla přispět k 33 % nárůstu národní produkce, což by způsobilo potenciální snížení dovozu a vnější závislosti.

Komise zahájila veřejnou konzultaci o NGT

Evropská komise otevřela zpětnou vazbu ke své politické iniciativě týkající se rostlin získaných cílenou mutagenezí a cisgenezí: Cílem iniciativy je vhodný regulační dohled nad dotčenými rostlinnými produkty, který zajistí vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí. Tyto techniky jsou schopny měnit genetický materiál organismů, které by mohly být použity pro potravinářské, průmyslové nebo farmaceutické účely, a umožňují rychlejší, specifičtější a účinnější šlechtitelské procesy. Na veřejnou konzultaci, která je otevřena do 22. července, může odpovědět každý. V následujících měsících úředníci vypracují politické opatření týkající se rostlin získaných pomocí NGT a provedou další analýzy, mimo jiné formou posouzení dopadů. Výsledky této veřejné konzultace budou podkladem pro vytvoření nového legislativního návrhu, který by měl být zveřejněn do poloviny roku 2023.

ZDROJ: FARM EUROPE, AREV, 3. 6. 2022, JS

Nová pravidla pro cenové nabídky v Německu

Novela vyhlášky o uvádění cen, která vychází z novelizované směrnice EU 2019/2161, platí v Německu od 28. května 2022. Směrnice Evropské unie mimo jiné stanoví nové požadavky na způsob uvádění snížení ceny. Cílem je zvýšit ochranu spotřebitele prostřednictvím větší transparentnosti. Nově musí být v případě uvádění snížení ceny uvedena i referenční cena. Referenční cena je definována jako nejnižší cena za posledních 30 dní. Krátkodobému zvýšení běžné ceny před jejím snížením tak má tento nový předpis zabránit.

Obchodník nemůže například láhev vína, která byla delší dobu v regálu za běžnou cenu 6,99 €, jeden den ji prodávat za 7,49 € a poté inzerovat sníženou cenu 6,99 € ze 7,49 €. Na druhou stranu má nařízení také usnadnit prodej potravin podléhajících rychlé zkáze snížením cen, aby se zabránilo plýtvání potravinami. Nově musí být základní ceny uváděny vždy na 1 litr nebo 1 kilogram, dřívější možnosti odchylky u zboží s objemem pod 250 ml (g) byly zrušeny. Dále byla zahrnuta pravidla pro uvádění cen a terminologii při prodeji nebaleného (volně loženého) zboží, například byl zaveden termín „Selbstabfüllung" (samoplnění) z větších obalů do obalů přinesených kupujícím.

WEINWIRTSCHAFT/31. 5. 2022/JS

V Alsasku se stává grand cru i červené víno

Ministerský výnos z 9. května, zveřejněný v Journal Officiel z 13. května, přidává Pinot noir do okruhu odrůd, které mohou získat status grand cru. Po bílých odrůdách Muškát žlutý, Ryzlink rýnský, Pinot gris a Tramín, získal možnost označení grand cru i Pinot noir. Zatím se tato možnost vztahuje jen ke dvěma terroir - Kirchberg v Barru (Bas-Rhin) a Hengst ve Wintzenheimu (Haut-Rhin).

VITISPHERE/CHRISTOPHE REIBEL/23. 5. 2022/JS

Penfolds made-in-China obchází blokádu australského vína

Vůbec první čínské víno společnosti Penfolds, vyrobené v proslulé čínské vinařské oblasti Ningxia, má být uvedeno na trh ve druhé polovině letošního roku. Podle jejího generálního ředitele je to pro úspěšnou australskou značku vína „první krok", kterým chce prokázat svůj závazek hrát důležitou roli v rozvoji čínského vinařského průmyslu. První čínská vína Penfolds se budou prodávat pouze na místním trhu, protože Treasury Wine Estates se snaží udržet svůj podíl na čínském trhu. Prozatím není znám ročník ani přesný původ hroznů.

VITISPHERE/VINOJOY/27. 5. 2022/JS

Zpráva o italském vinařství

Průmyslová a obchodní banka Mediobanca zveřejnila novou zprávu o italském vinařském odvětví. Analyzovala rozvahy 251 vinařských společností, které v roce 2020 dosáhly obratu vyššího než 20 milionů eur. Dohromady představovaly 9,3 miliardy eur. Předběžné výsledky za rok 2021 jsou překvapením. Zatímco v posledních letech byl růst vždy tažen exportními trhy, tentokrát domácí trh přinesl vyšší nárůst (+14,8 %) než prodej v zahraničí (+13,6 %). Celkově dosáhli velcí hráči nárůstu o 14,2 %. Odvětví šumivých vín vzrostlo o 21 %, tedy mnohem více než sektor tichých vín (+12,4 %). Soukromá vinařství zazářila nárůstem o 19,6 %, zatímco družstva zvýšila svůj obrat v průměru o 9,2 %.

Z hlediska vývozu dominovaly země EU se 41,2 % vývozu, následované Se- ▸

verní Amerikou (34,1 %). Mediobanca uvádí významný růst (+22,8 %) na trzích Střední a Jižní Ameriky. Maloobchod s potravinami si udržuje stabilní podíl na trhu ve výši 35,6 %, ale zaznamenal 13,5% nárůst hodnoty. Díky nárůstu o 28,1 procenta se podíl HORECA na trhu zvýšil z 15,6 na 15,9 procenta. Průzkumy společnosti Mediobanca obecně potvrzují posilování prémiových produktů a rostoucí pozornost věnovanou udržitelnosti.

Největším vinařským společnostem se letos nepodaří dosáhnout vysněných čísel z roku 2021, ale nálada je stále pozitivní. Uvedených 251 společností očekává v průměru celkový růst o 4,8 % a doufá, že exportní činnost přispěje 5,6 %. Podniky očekávají nejvyšší míru růstu od úspěšného segmentu šumivých vín (+5,7 % celkově, +7,5 % ve vývozu). Poněkud rezervovanější jsou očekávání u tichých vín s plusem 4,6 % (+5,3 % ve vývozu). Podniky očekávají dobré šance do budoucna od zvýšeného zapojení do přímého prodeje; v exportu předpokládají nejlepší výsledky v rámci Evropy.

WEINWIRTSCHAFT/25. 5. 2022/JS

St.-Emilion bez Grand cru

Château La Gaffelière, další špičkové vinařství oznámilo, že se již nebude účastnit klasifikace Grands crus v St.-Emilion, která se koná v tomto roce. Majitelská rodina Malet-Roquefort se v britských médiích nechala slyšet, že v nových kritériích klasifikace již nenacházejí své hodnoty.

Château La Gaffelière je zatím jedním ze 14 vinařství zařazených do druhé nejvyšší kategorie Premier grand cru classé B. V posledních měsících již tři ze čtyř château nejvyšší kategorie ohlásily svůj odchod. Nejdříve skončily Ausone a Cheval Blanc, po nich na začátku roku Angélus. La Gaffelière byl rovněž nespokojen s hodnocením svých vín v rámci klasifikace, které nemělo žádnou souvislost s mezinárodními hodnoceními z minulých let. I když případ La Gaffelière může být výjimečný a chtěli se vyhnout snížení prestiže, systém St.-Emilion grands crus ztrácí další těžkou váhu. Současné ročníky La Gaffelière se obvykle prodávají v rozmezí 75-80 eur. Nedostatečná podpora nejlepších châteaus v konečném důsledku snižuje hodnotu celé klasifikace, která je v posledních letech předmětem mnoha vleklých a často i soudních sporů a která se ne a ne uklidnit.

WEINWIRTSCHAFT/2. 6. 2022/JS

Nepravdivé označení „eko“ bude zakázáno

Končí„green-washing“, tedy ekologické „bělení“. V poslední době to pocítila Deutsche Bank: Její dceřiná investiční společnost je stíhána americkou Komisí pro cenné papíry a burzy, protože nejednala tak ekologicky, jak tvrdila. Evropská komise nyní plánuje uvalit na Evropu sankce za „ekologické bělení“. V rámci revize předpisů na ochranu spotřebitele má být rozšířena i směrnice o zakázaných nekalých obchodních praktikách.

V každém případě se používání „značek udržitelnosti“, které nejsou založeny na jasných kritériích nebo nejsou oficiálně uznány, má stát neopodstatněným, a tudíž zakázaným. Komise chápe značky udržitelnosti jako dobrovolné značky, které zdůrazňují a propagují výrobek, proces nebo společnost s ohledem na environmentální nebo sociální aspekty. Obecně zakázaná budou také obecná environmentální tvrzení, u nichž obchodník nemůže prokázat, že v souvislosti s tvrzením prokazuje „uznávanou vynikající úroveň ochrany životního prostředí“. Komise definuje environmentální tvrzení jako jakékoli prohlášení nebo prohlášení, které není povinné podle právních předpisů EU nebo vnitrostátních právních předpisů a které tvrdí nebo naznačuje, že výrobek nebo obchodník má pozitivní nebo žádný dopad na životní prostředí nebo že dopad na životní prostředí je menší než u jiných obchodníků nebo výrobků. Podle návrhů Komise to znamená nejen textovou podobu, ale celou prezentaci výrobku: obrázky, grafiku, symboly, etikety, ale i názvy značek, výrobků nebo společností. Podle definice Komise je „výslovným environmentálním tvrzením“ tvrzení v textové podobě nebo na štítku udržitelnosti; „obecným environmentálním tvrzením“ je environmentální tvrzení v textové podobě, aniž by specifikace tvrzení byla na výrobku jasně uvedena. Komise ve svém návrhu definuje „uznávaný vynikající vliv na životní prostředí“ jako splnění požadavků na ekoznačku EU nebo rovnocenné vnitrostátní systémy. V budoucnu již nebude přípustné ani „pars pro toto“, tj. environmentální tvrzení o výrobku, kterému odpovídá pouze část daného výrobku.

DDW/9. 6. 2022/JS

Pokuta 200 000 eur za víno obchodované v Bordeaux

Praxe doménových značek, běžná v Bordeaux, je opět potrestána rozsudkem soudu za klamání spotřebitele. U doménových značek vytvářejí château a obchodní dům společně víno, jehož skutečnou výrobu často přebírá jiné vinařství. Dne 2. června 2022 se takový rozsudek soudu v Bordeaux týkal vína „Le Bordeaux de By“, jak uvádějí francouzská média. Pokuta činí 200 000 eur. Za licenci na víno obdrželo vinařství SAS La Haute Couture du Vin z Médocu, k němuž patří Château Rollan de By, v období zkoumaném soudem 110 000 eur. Obchodník SAS Les Chais d'Haussmann působil jako distributor a uživatel značky. Od léta 2017 do léta 2018 bylo na trh uvedeno přibližně 500 000 lahví vína, což společnosti Les Chais d'Haussmann přineslo příjem 1,42 milionu eur. Soud tvrdí, že používání názvu „De By“ je tradičně spojováno se zámkem Rollan de By. Výrobcem vína „De By“ však není samotné Château Rollan de By. Podle názoru soudu se tedy jednalo o klamání spotřebitele. Ve Francii značku distribuovala výhradně společnost Metro. Důvodem stížnosti soudu byla také reklama v deníku Metro. Vždyť víno „De By“ bylo prezentováno jako produkt Château Rollan de By, což vedlo ke klamání spotřebitele. Kromě toho se používají výrazy „mis en bouteille à la propriété“, což zhruba odpovídá stáčeno do lahví vinařem, a „Récoltant“, což znamená, že hrozny a vinice jsou majetkem daného vinařství, a vylučuje vína nakoupená.

Polovina pokuty jde ve prospěch La Haute Couture du Vin, druhá polovina ve prospěch Les Chais d'Haussmann. Ředitelé společností Les Chais d'Haussmann Pierre-Jean Larraqué a Château Rollan de By Jean Guyon dostali pokutu ve výši 5 000 eur.Guyon u soudu požádal o nižší trest, protože jeho podíl na trestném činu byl menší. Kromě toho již v minulosti podal stížnost na smluvní vztah. Když se objevily první administrativní problémy, chtěl spolupráci ukončit. Obrátil se na soud, aby ukončil používání známky. Od srpna 2018 se již také neprodává. Jelikož však byl majitelem ochranné známky, soud spojil jeho trest s trestem uživatele ▸

ochranné známky, konkrétně společnosti Les Chais d'Haussmann. Guyon zvažuje odvolání. Praxe doménových známek byla předmětem mnoha soudních rozhodnutí. K pokutám již byli v minulosti odsouzeni také provozovatelé značek „Bordeaux de Larrivet Haut-Brion", „Bordeaux de Gloria", „Bordeaux de Citran" a „Bordeaux de Maucaillou".

WEINWIRTSCHAFT/9. 6. 2022/JS

Cena vinic ve Francii

V roce 2021rostla hodnota vinic v Cognacu, Provence a Burgundsku, ale klesala v Bordeaux a Champagne. Trh s vinicemi se po pandemickém přibrzdění v roce 2021 opět rozjel. V loňském roce zaznamenala Národní federace zemědělských společností (Fédération Nationale des Sociétés d'Aménagement Foncier et d'Etablissement Rural) celkem 9410 transakcí s vinicemi (meziročně +15 %), při nichž bylo prodáno 17 400 hektarů (+19 %) v hodnotě 1,1 miliardy eur (+27 %). Zatímco francouzské vinice potvrzují svou celkovou atraktivitu pro investory a kupující, situace mezi jednotlivými oblastmi a vinicemi se velmi lišila. Průměrná cena vinic s AOP (CHOP) tak v roce 2021 klesla o 1,7 % na 147 900 €/ha.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/24. 5. 2022/JS

Anglický Sussex je zařazen mezi CHZO

Oblast Sussex, ze které pocházejí anglická šumivá vína, získala status chráněného zeměpisného označení (GI). Vzhledem k tomu, že Evropská unie po brexitu již za Anglii neodpovídá, byla registrace provedena na národní úrovni. Označení lze použít pro šumivá i tichá vína pocházející z vymezených oblastí East Sussex a West Sussex v jihovýchodní Anglii. Region je předurčen k výrobě vysoce kvalitních šumivých a tichých vín díky křídovým půdám a severní zeměpisné šířce s velkým teplotním rozdílem mezi dnem a nocí.

Pro tuto kategorii šumivých vín jsou povoleny pouze odrůdy Chardonnay, Pinot noir a Mlynářka jako „klasické" odrůdy a dále Arbanne, Pinot gris, Pinot blanc, Petit Meslier a Pinot noir précoce. Hrozny se musí sklízet ručně (lze požádat o výjimku), maximální výnos z hektaru je v běžných letech 12 tun na hektar, ve výjimečných letech lze povolit 14 tun na hektar. Pro získávání tichého vína platí stejné maximální hektarové výnosy i požadavek ruční sklizně, ale seznam povolených odrůd je podstatně delší a zahrnuje nejen různé PIWI odrůdy, ale také německé odrůdy jako Bacchus, Huxelrebe nebo Müller-Thurgau. Jinak se ve velké míře dodržují pokyny EU pro výrobu jakostního vína ve vinařské zóně A. Podobně jako u nás u jakostního vína se i v případě tichého a šumivého vína ze zeměpisné oblasti Sussex musí provádět senzorická zkouška. Zeměpisné označení „sussexské víno" se nyní připojuje k seznamu chráněných označení původu ze Spojeného království, jako je skotská whisky, velšské jehněčí a herefordshirský cider.

WEINWIRTSCHAFT/20. 6. 2022/JS

Přesné hnojení řízené senzory ve vinohradnictví

Efektivnější využívání vstupů je základním kamenem pro zvýšení ekonomické a ekologické udržitelnosti zemědělské produkce. V Geisenheimu nyní zkoumali možnosti využití přesného hnojení řízeného senzory ve vinohradnictví. Výzkumníci z Geisenheimu provedli koncem května první zkoušky přesného hnojení řízeného senzory ve vinařství. Senzor připojený k traktoru měří stav zásobování révy prostřednictvím odrazu listů. Tyto informace jsou digitálně přenášeny do rozmetadla hnojiv, které reguluje aplikaci: Dobře zásobené keře dostávají méně hnojiva, zatímco špatně zásobené révy dostávají více.

Dr. Matthias Friedel z Institutu pro všeobecné a ekologické vinařství na univerzitě v Geisenheimu, který koordinuje pokusy s aplikací dusíkatých hnojiv řízenou senzory, považuje digitalizaci za důležité řešení pro budoucí ziskovost vinařství. Tyto pokusy jsou první svého druhu v německy mluvících zemích - vinohradnictví dosud nebylo pro výrobce strojů pro přesné zemědělství příliš atraktivní. S cílem přenést výhody precizního zemědělství do vinic testuje univerzita v Geisenheimu společně s Hesenským státním vinařstvím Kloster Eberbach různé techniky digitálního vinohradnictví. Podpořil je výrobce senzorů Fritzmeier Umwelttechnik a společnost Rauch GmbH, přední výrobce přesných rozmetadel hnojiv.

DER WINZER/16. 6. 2022/JS

Italové pijí více vína a jinak

Statistický úřad Istat zveřejnil nové údaje za rok 2021 o spotřebě vína mezi Italy. V porovnání s průzkumy z roku 2011 se spotřeba celkově zvýšila o 2,3 % a u žen dokonce o 9 %. Návyky pití vína se v různých věkových skupinách velmi změnily. Překvapivě generace mezi 18 a 34 lety pije jen o 2,9 % méně než před 10 lety, v posledních 5 letech byl dokonce opět zaznamenán mírný nárůst. Nejvýraznější pokles se týká skupiny 35 až 44letých (–23 %), zatímco zralejší generace nyní zvedá sklenku častěji. Lidé ve věku 55 až 64 let pijí o 11,4 procenta více vína a Italové starší 65 let dokonce o 19,3 procenta více. Počet spotřebitelů, kteří denně sahají po sklenici, klesá. Poklesl z 14,9 milionu na 12,4 milionu (–16,8 %). Počet Italů, kteří vypijí více než půl litru vína denně, se snížil (–31,3 %).

WEINWIRTSCHAFT/23. 6. 2022/JS

Vykliďte sklep i balkon. Německé pivovary žádají o vrácení lahví, chybí jim

Německé pivovary a pivovarnické svazy vyzývají konzumenty, aby si uklidili ve sklepích a na balkonech. Prázdné zálohované lahve od piva, které tam najdou, mají co nejdříve vrátit, aby v nadcházejících letních měsících nebylo ohroženo zásobování obchodů pivem. Sezonní problém, se kterým se potýkají hlavně menší pivovary, je však letos vážnější, dopady na něj mají rostoucí ceny energií a také válka na Ukrajině.

AUTOR: IDNES.CZ, ČTK, 27. KVĚTNA 2022

Ve Skotsku začal platit zákaz jednorázového používání plastů

Ve Skotsku dnes začal platit zákaz jednorázového používání plastů. V zemi se jich ročně spotřebovalo kolem 700 milionů. Skotsko je první částí Velké Británie, která toto opatření zavedla. Zákaz, který zahrnuje převážně různé jídelní pomůcky a obaly, obsahuje výjimky, „aby k jednorázovým plastům měli stále přístup lidé, kteří je potřebují například ze zdravotních důvodů", stojí v tiskovém prohlášení skotské vlády.

AUTOR: ČTK, 2. ČERVNA 2022